

Földi Tamás

Kávészünet a Facebookon – az Országos Idegennyelvű Könyvtár jelenlétéről a közösségi médiában

Blog és Facebook. Két olyan web 2.0-ás alkalmazás, melyek teljesen a könyvtárak mindennapjainak részévé váltak. Jelen írás az Országos Idegennyelvű Könyvtár (OIK) két leggyakrabban és legeredményesebben használt közösségi médiabeli eszközt mutatja be.

Bevezetés

Egy intézmény, könyvtár – így az OIK is – számos módon tartja a kapcsolatot olvasóival, használóival. Ezek közül az utóbbi években egyre nagyobb szerep jut az ún. web 2.0-ás alkalmazásoknak. Intézményünk a könyvtárak közül viszonylag korán, 2007-től kezdődően kezdte bevezetni ezeket az alkalmazásokat, felismerve a minél több csatornán való kapcsolattartás fontosságát. *Andreas Kaplan* és *Michael Haenlein* szerint a közösségi média „internetes alkalmazások olyan csoportja, amely a web 2.0 ideológiai és technológiai alapjaira épül, ami elősegíti, hogy kialakuljon és átalakuljon a felhasználó által létrehozott tartalom”. [1]

Megszámlálhatatlan technikai lehetőség és alkalmazás áll a felhasználók rendelkezésére, melyet több-kevesebb sikerrel alkalmaznak könyvtári környezetben. Említhetjük az RSS feedeket, fotó- és videomegosztókat, wikiket, közösségi linkgyűjteményeket [2], hírmegosztókat stb. [3] Jelen írás nem kíván mindezekkel az alkalmazásokkal foglalkozni, célja mindössze annyi, hogy gyakorlati szempontból bemutassa az OIK két leggyakrabban és legeredményesebben használt közösségi médiabeli eszközt: Blogját és Facebook oldalát.

Mielőtt bemutatjuk e két eszközt, érdekes megnézni azt is, hogy mely médiumokon nincs jelen a könyvtár. Bár korábban volt iWiW profilunk, ezt már évek óta nem használjuk, mivel jelentőségét veszítette, szerepét teljes mértékben átvette a Facebook. Nincs jelen az OIK a Twitteren és a Linkedinen sem. A Twitter, bár jó és hasznos lehetőség, Magyarországon mégsem terjedt el annyira, mint az angolszász világban, és még gyakrabban kellene frissíteni mint a Facebook oldalát. Ennyi friss és érdekes anyaga nincs a könyvtárnak, és leginkább azokat a használókat érnék el rajta,

akkikkel a Facebookon már amúgy is kapcsolatban vagyunk. A LinkedIn pedig inkább az üzleti szféra számára releváns oldal.

Az OIK blogja – Kávészünet

Az OIK Kávészünet című blogja [4] idén már több mint 5 éves (1. ábra). 2007 októberében azzal a céllal indult, hogy a könyvtár honlapját kiegészítő, többcélú felületet hozzunk létre, amely teret enged szubjektívebb témáknak, véleményeknek is, illetve hogy a hozzászólásokon keresztül kevésbé formális irányba mozdítsa el a könyvtár–felhasználó kommunikációt. A blogstatisztikákat áttekintve azt látjuk, hogy a rendszeres frissítéseknek és a témák sokszínűségének köszönhetően az első célkitűzés teljesül, a második sajnos már kevésbé. Bár többféle módon is próbáltuk aktivizálni olvasóközösségünket, a legtöbb bejegyzésnél ez nem sikerült.

A kezdeti egy-két fős szerkesztőgárda (az arra kijelölt munkatárs) létszáma az évek során megnőtt, jelenleg a könyvtár 12 munkatársa továbbít kisebb-nagyobb rendszerességgel anyagokat a „szerkesztőségnek”. A témák igen változatosak. Találhatók: könyvismertetések, zenei hírek, nemzetiségi hírek, könyvtári hírek, aktualitások, megemlékezések jelentős írók és más alkotók évfordulóiról.

A rovatok közül egy heti rendszerességgel megjelenő, népszerű ajánlót szeretnék kiemelni, *A hét könyve* címűt. Az ajánló 2011 elején indult az OIK blogján, azzal a céllal, hogy az új dokumentumbeszerzésekből hetente egy kötetet kedvcsinálóként ismertessünk az olvasókkal. A választás az előző héten feldolgozott új dokumentumokból történik, a bemutatott művek között nemcsak köny-

vek, hanem CD-k, DVD-k is előfordulnak. 2011-ben és 2012-ben 50-50 ajánló készült, melyet a sorozatért felelős munkatárs mellett további 10-12 munkatárs készített. Az eredeti nyelvű és a magyar nyelvű alkotások között a szépirodalmi művek domináltak, de helyet kaptak az ajánlóban néprajzi, filmtörténeti, nemzetiségi, történelmi és honismereti munkák, valamint nyelvkönyvek és zeneművek is.

Vessünk egy pillantást a statisztikára (1. táblázat)!

2011-ben a blogra 144 bejegyzés került fel, 2012-ben pedig 194 bejegyzés született, köszönhetően

a kollégák növekvő aktivitásának, valamint néhány új, rendszeresen megjelenő rovatnak, úgy mint:

- *Könyvtári hírek a világból*, melyet *Molnár Szilvia* írt, fordított az angolszász könyvtári világban előforduló újdonságokról, érdekességekről;
- *dr. Márkus Gábor Délkelet-ázsiai utazás* című eszperantó beszámolója;
- *Olvasóink anno*, melyben az OIK vendég-, kívánság- és véleménykönyveiből válogatott *Földi Tamás* tájékoztató könyvtáros;
- *Földi Tamás* 5 részes fényképes válogatása európai és amerikai könyvtárakról *Világkönyvtár* címmel, mely számos könyvtáros kolléga visszajelzését váltotta ki.

1. ábra Az OIK Kávészünet című blogja

1. táblázat

A Kávészünet című blog néhány statisztikai adata

OIK Blog	2010	2011	2012
Bejegyzések száma	139	144	194
Egyéni látogatók száma	10 502	12 134	14 047
Oldalmegtekintések	27 591	30 706	36 013

Ez a 194 bejegyzés átlagosan heti 3-4 publikációt jelent, bár ezek megoszlása nem egyenletes. A tanulmányi időszakban sűrűbben, nyáron pedig ritkábban frissül a blog, de mivel a blogot szerkesztő munkatárs helyettesítése megoldott, így az sohasem szünetel. 2013-ban az előző év tendenciája folytatódik, számos új rovat indult el az idei évben is:

- *dr. Márkus Gábor* új sorozattal jelentkezett *Hibiszkuszok országában* címmel, amelyben Koreában tett utazásáról számol be, ezt a *Himalájától délre* c. sorozata követi, thaiföldi tapasztalatairól;
- Zeneműtárunk új sorozata *A világ érdekes zenei épületei-t* mutatja be gazdagon illusztrált összeállításokban;
- *Kalocsai Andrea* az *Irodalmi pályázatok* közül ajánl az érdeklődőknek;
- *Nemes Anikó* eszperantó referens pedig *Gasztrokörút Eszperantiában (Gastrobulvarado en Esperantio)* címmel indított új, kétnyelvű sorozatot.

Ha megvizsgáljuk, hogy hogyan változott a blog a kezdetek óta, azt látjuk, hogy látványosabb, egységesebb lett. Mivel a különféle bejegyzések egy „szerkesztőhöz” futnak be, így azok formátuma, tördelése is egységes. Fontos szempont, hogy minden bejegyzéshez tartozzon legalább egy kép,

és ahol lehetséges, releváns hiperlinkek egészítik ki a szöveget.

A Kávészünet című blog évente több mint 10 000 egyéni látogatót (azaz valós látogatást, nem számolva a keresőmotorok pókjait, indexrobotjait) vonz. Büszkén mondhatjuk, hogy a könyvtári blogok közül az egyik első, és még mindig aktívan működő az OIK blogja.

A blogon megjelent megjegyzések az OIK Facebook oldalán is megjelennek a NetworkedBlogs alkalmazás [5] segítségével, és így át is jutunk fő web 2.0-ás csatornáinkhoz, az OIK Facebook oldalához.

Az OIK Facebook oldala

Az Országos Idegennyelvű Könyvtárhoz jelenleg három Facebook oldal köthető. Egy általános, a teljes intézményt reprezentáló oldal [6], egy Zeneműtári Facebook oldal [7], amelyen zenei hírek, események, képek jelennek meg, és egy eszperantó témájú oldal [8], melyet a *Fajsi Gyűjtemény* gondoz. A továbbiakban a könyvtár általános oldaláról lesz szó.

2. ábra Az OIK Facebook oldalának nyitóképe

Az OIK fő Facebook oldala 2010 márciusában indult, és hamar népszerű lett az olvasók, felhasználók, könyvtárosok körében, gyorsan fel is váltotta az OIK iWiW oldalát. 2011 és 2012 további fejlődést és növekedést hozott. Az oldalt kedvelők száma mára meghaladta az 1750-et. A bejegyzések száma ennél is nagyobb ütemben nőtt. Míg 2010-ben az OIK 177 bejegyzést tett közzé az oldalon, addig 2011-ben már 427-et, 2012-ben pedig 483-at. Ez naponta 2-3-4 bejegyzést jelent hétköznapokon, és ennél nem is szeretnénk többet. A hangsúlyt most már nem a mennyiségi, hanem a minőségi növekedésre kell helyezni. Ami még örvedetesebb, hogy a használók visszajelzése is jelentősen emelkedett. 2011-ben már 1112 interakció, 2012-ben pedig 5007 interakció történt a használók részéről. 2013-ban elmondhatjuk, hogy a magyarországi könyvtárak közül az OIK Facebook oldala az egyik legaktívabb és leglátogatottabb. [9]

2. táblázat

Az OIK Facebook oldalának néhány statisztikai adata

OIK Facebook	2010. márc.	2011.	2012.
Új rajongók száma	676	567	397
Unlike	?	103	54
Összes rajongók száma	676	1140	1483
Bejegyzés a könyvtárról	177	427	483
Interakció a rajongóktól	404	1112	5007 (1931 a fotópályázatból)

A Facebookon a hír és információ gyorsan és hatékonyan jut el az azt használó rétegekhez, így a könyvtár olvasóinak egy jelentős részéhez is, és jól kiegészíti az OIK honlapját [10] és blogját. Míg a blogon a hosszabb, részletesebb, olvasmányosabb bejegyzések dominálnak, addig a Facebook a rövid, „ütős” bejegyzések terepe. Itt maximum néhány mondat igazán érdekes, és a képeknek még hangsúlyosabb a szerepük.

A bejegyzések között található a könyvtár működésével kapcsolatos hírek, megemlékezünk írók születésének és halálának évfordulóiról, valamint személyesebb, fényképes híradások is előfordulnak. A könyvtár programjairól külön fényképes bejegyzések készülnek az „Események” fülön,

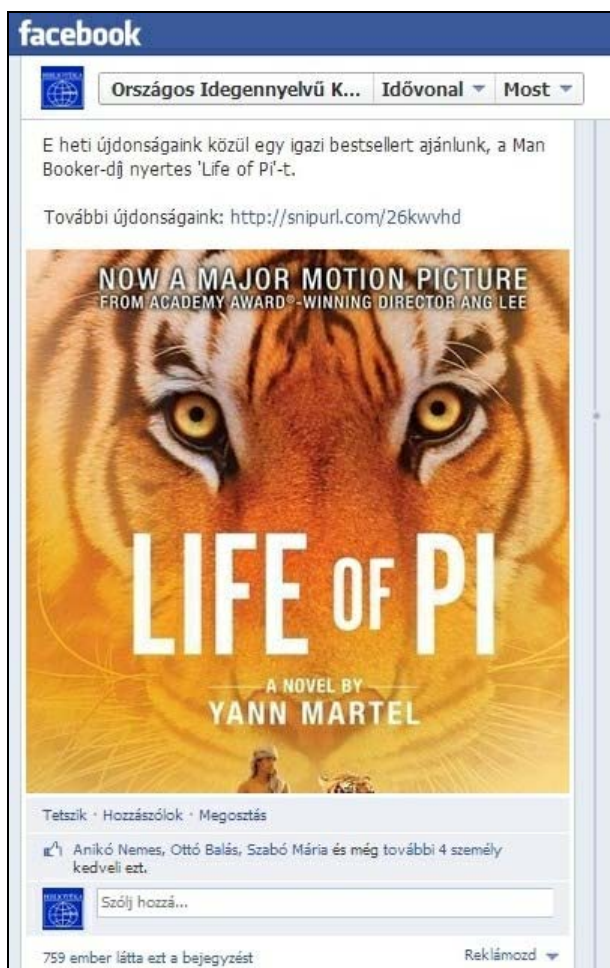
melyek emlékeztetőként is szolgálnak a használók számára, de megkönnyítik az események megosztását is.

Filozófia, trendek, változások

Ha átnézzük a bejegyzéseket, felmerülhet a kérdés, hogy miért pont ezek a hírek jelennek meg. Ez tudatos döntés eredménye, ami az évek során változik, alakul is. Fontos megtalálni az egyensúlyt a komolyabb, szakmai hírek és a népszerűbb, bulvárosabb, nagyobb érdeklődést kiváltó bejegyzések között. Míg előbbieket a könyvtár szakkönyvtári funkciója indokolja, az utóbbiak a figyelem fenntartása és marketingszemponatok miatt szükségesek.

A Facebook folyamatosan változik, átalakul. A legújabb trendek szerint a képek egyre nagyobbak, hangsúlyosabbak, a vizualitás eddig is fontos szerepe még tovább erősödik. Jó példa ennek illusztrálására a heti újdonságainkról készített elektronikus lista. [11] 2011. január 1-jétől állítjuk össze ezt a jegyzéket, ezzel is népszerűsítjük a gyűjteményt, és folyamatosan informáljuk az érdeklődő olvasókat. A lista valamennyi internetes felületünkön megjelenik. Korábban csak megosztottuk a katalógus linkjét az új beszerzésekkel. Az információ itt érdekes volt ugyan, mégsem igazán aktivizálta a használókat. A megoldás: egy érdekes, látványos könyv borítófotójának kiválasztása, melyhez a linket csatoljuk. Így jóval több emberhez, hatékonyabban jut el ugyanaz az információ (3a és 3b ábra).

3a és 3b. ábra Az OIK Facebook oldalának két bejegyzése

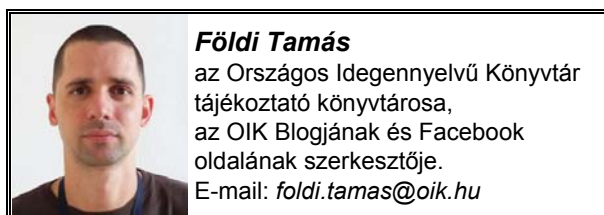
A használói kör és aktivitásuk is változik. Személyes tapasztalat, de cikkek is megerősítik, hogy a magánszemélyek már nem olyan aktívak ezen a platformon, mint egy-két éve. Figyelemmel kísérik a híradásokat, de ők maguk már kevesebbet posztolnak. Viszont az intézményi felhasználók egyre profibbá válnak, egyre több bejegyzést tesznek közzé, egyre több a program, esemény, reklám. [12]

Ebben a folyamatosan változó digitális világban kell az OIK-nak is helytállni szolgáltatásaival, kihasználni az adott lehetőségeket, hogy továbbra is érdekes és hasznos maradjon olvasói számára.

Jegyzetek és irodalom

1. http://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9gi_m%C3%A9dia
KAPLAN, Andreas M. – HAENLEIN, Michael: Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. = Business Horizons, 53. köt. 1. sz. 2010. p. 59–68.
2. Az OIK-nak a delicious közösségi könyvjelző szolgáltatáson található linkgyűjteménye – a nyelvi referensek segítségével összeállított – 444 igényes linket tartalmaz 45 nyelven.
<https://delicious.com/idegennyelv>
3. Számos érdekes és hasznos web 2.0-ás alkalmazást találhatunk összegyűjtve a következő két oldalon:
<http://oedb.org/library/features/101-web-20-teaching-tools/> és a <http://www.slideshare.net/drtwelsh/free-web-20-tools-for-libraries>
4. <http://www.oik.hu:8080/>
5. <https://www.facebook.com/networkedblogs>
6. <https://www.facebook.com/pages/Orsz%C3%A1gosi-idegennyelv%C5%B1-K%C3%B6nyvt%C3%A1r/286326263130>
7. <https://www.facebook.com/pages/Orsz%C3%A1gosi-idegennyelv%C5%B1-K%C3%B6nyvt%C3%A1r-Zenem%C5%B1t%C3%A1ra/365590983530337>
8. <https://www.facebook.com/KolektajoFajsz>
9. Többféle mutató alapján is jól összehasonlíthatjuk a különböző Facebook oldalakat – így a könyvtáriakat is – a SocialTimes.hu Facebook toplistája alapján.
<http://socialtimes.hu/toplist/pages/1/tat/hu/library>
10. <http://www.oik.hu/web/guest>
11. <http://opac.oik.hu/web/guest/heti-ujdonsagok>
12. http://index.hu/tech/2013/03/07/bemutattak_az_uj_facebookot/

Beérkezett: 2013. VI. 13-án.

Földi Tamás

az Országos Idegennyelvű Könyvtár
tájékoztató könyvtárosa,
az OIK Blogjának és Facebook
oldalának szerkesztője.
E-mail: foldi.tamas@oik.hu